

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11Co/159/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1111232535
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 10. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Silvia Hýbelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2018:1111232535.2

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Silvie Hýbelovej a členov Mgr. Fedora Benku a Mgr. Kataríny Arnouldovej, v spore žalobcov: 1/ N. J., nar. XX.XX.XXXX, 2/ T. U., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom J. S. XX, S. na K., obaja zastúpení splnomocnencom: Advokátska kancelária RASLEGAL, s. r. o., Mostová 2, Bratislava, IČO: 36 855 561, proti žalovanému: G. H. - JUHOS - Frigotransport, Cintorínska ulica 263/9, Jahodná, IČO: 32 308 523, zastúpenému: JUDr. Vladimírom Haládkom, advokátom, Clementisove sady 1616, Galanta, za účasti intervenienta na strane žalovaného: KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group, IČO: 00 585 441, Štefanovičova 4, Bratislava, zastúpená JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom, Dvořákovo nábrežie 8/A, Bratislava, o ochranu osobnosti, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 19. septembra 2016, č.k. 11C/137/2011-278, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **r u š í a** vec mu v r a c i a na ďalšie konanie a rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie rozsudkom napadnutým odvolaním zamietol žalobu žalobcov, ktorou sa domáhali ochrany osobnosti a priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch každému zo žalobcov vo výške 50.000 eur, ktorá nemajetková ujma bola spôsobená spáchaním prečinu ublíženia na zdraví, keď žalobca 1/ pri dopravnej nehode utrpel viaceré závažné zranenia, v dôsledku protiprávneho konania vinníka dopravnej nehody, ktorým došlo k neoprávnenému zásahu do jeho osobnostných práv. Zostal nevládnym, odkázaný na pomoc najmä matky - žalobkyne 2/ pričom poukazoval na situáciu a spôsob spoluzitia v dvojčlennej rodine, na svoju finančnú situáciu, ako aj na ďalšie okolnosti, ktoré mu zasiahli do jeho života (znemožnenie založiť si rodinu, znemožnenie pracovného uplatnenia, a realizácia voľnočasových aktivít). Súd prvej inštancie v danej veci prvýkrát rozhodol rozsudkom pre zmeškanie zo dňa 20.03.2012, č.k. 11C/137/2011-55, kedy žalobe v celom rozsahu vyhovel.

Krajský súd v Trnave na odvolanie žalovaného uznesením z 20.12.2012, sp.zn. 11Co/350/2012 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil, vec mu vrátil na ďalšie konanie, keď dospel k záveru, že neboli splnené podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia, ktorí navrhli zrušiť uznesenie odvolacieho súdu a priznať im náhradu trov dovolacieho konania. Keďže dovolanie v danom prípade proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je prípustné, Najvyšší súd SR dovolanie žalobcov ako neprípustné odmietol uznesením zo dňa 23.09.2014, sp.zn. 4 Cdo 288/2013. Súd prvej inštancie zistil, že žalobca 1/ bol účastníkom dopravnej nehody, žalobkyňa 2/ - jeho matka nebola účastníkom dopravnej nehody, neutrpela škodu na zdraví, žije so žalobcom 1/ v spoločnej domácnosti. Tvrdená nemajetková ujma preto vychádza u každého žalobcu z inej skutkovej podstaty. Preto súd posudzoval skutkový a právny stav u každého žalobcu osobitne. Žalobca 1/ utrpel pri dopravnej nehode viaceré závažné zranenia. Nemajetkovej ujmy 50.000 eur sa domáhal v zmysle § 11 a 13 OZ dôvodiac, že v dôsledku protiprávneho konania vinníka dopravnej nehody došlo k neoprávnenému zásahu do jeho osobnostných práv tým, že v dôsledku dopravnej nehody bol práceneschopný, nevládnym, odkázaný na pomoc najmä matky - žalobkyne 2/. Zložky práva, ktoré

žalobca 1/ uplatňuje v konaní z titulu nemajetkovej ujmy cez ustanovenia týkajúce sa ochrany osobnosti, sú zložkami práva, ktoré sa priznávajú aj keď sa odškodňuje sťaženie spoločenského uplatnenia. Nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia má povahu špeciálnej úpravy vo vzťahu k ochrane osobnosti. Teda nemajetková ujma a SSU sú nárokmi nemajetkovej povahy odškodňované podľa § 444 OZ, aj nároky v oblasti súkromia a rodinného života pokrýva zákon č. 437/2004 Z.z.. Vykonaným dokazovaním pripojením spisu Okresného súdu Bratislava I sp.zn. 15C/122/2011 bolo zistené, že nároky, ktorých sa žalobca 1/ domáha formou nemajetkovej ujmy cez ustanovenie § 11 a nasl. OZ, v súvislosti s tým, že bolo zasiahnuté do jeho zdravia, telesnej integrity ako aj do jeho rodinného a súkromného života sa uplatňujú a on ich uplatnil v rámci odškodňovania bolesti poškodeného a SSU podľa § 444 OZ a zákona č. 437/2004 Z.z.. Poukázal na uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 13.8.2014, sp.zn. 1Ús 426/2014, v ktorom sa k dôsledkom poškodenia zdravia prejavujúcim sa vo viacerých sférach súkromného a rodinného života poškodeného uvádza, že tieto ujmy sú kryté inštitútom SSU. Žalobcovi 1/ Okresný súd Bratislava I rozsudkom, č.k. 15C/122/2011-83, právoplatným dňa 11.07.2012, priznal voči intervenientovi 30% zvýšenú náhradu za SSU vo výške 7.808,40 eur. Od vyhlásenia tohto rozsudku pretrváva poškodenie zdravia ako aj prejavy tohto poškodenia v súkromnom živote žalobcu 1/ tým, že je tu odstup ďalších štyroch rokov. Súd preto prebral stručný a výstižný opis skutkového stavu obsiahnutého v rozsudku Okresného súdu Bratislava I sp.zn. 15C/122/2011, v ktorom je uvedené, že žalobca 1/ ako vodič motorového vozidla zn. Škoda Felicia, s EČ: DS 825AS sa stal účastníkom dopravnej nehody, keď v obci T. sa vodič motorového vozidla zn. Volvo FH 12 s EČ: DS 580CA W. T., dostatočne nevenoval vedeniu vozidla a narazil do zadnej časti vozidla vedeného žalobcom, ktorý utrpel zranenia. Za túto dopravnú nehodu bol W. T. právoplatne odsúdený. Prevádzkovateľ motorového vozidla zn. Volvo mal uzavreté povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla s intervenientom. V dôsledku úrazu utrpel žalobca otras mozgu, zlomeninu lopatky, bedrovej kosti vpravo, pomliaždenie brucha a čriev vedúce k odumretiu kľučiek tenkého čreva a pomalému krvácaniu do dutiny brušnej, pomliaždenia a odreniny končatín, ďalšie menej závažné poranenia, ktoré si vyžiadali liečbu spojenú s práceneschopnosťou presahujúcou jeden rok. V dôsledku uvedených zranení žalobca dodnes cíti bolesť v panvovej časti, v spánku si nedokáže nájsť polohu, máva hocikedy hnačky aj 3 - 4 krát za deň. Jedáva jedenkrát za deň, má nariadenú prísnu diétu. Nevie sám zvládnuť osobnú hygienu, ktorá práve v dôsledku hnačiek je intenzívna. Potrebuje pomoc druhej osoby, pomáha mu matka. Sám nevládne ani obúvanie, nezaviazá si šnúrky pretože sa nemôže zohnúť. Znaleckým posudkom bolo sťaženie spoločenského uplatnenia hodnotené na 850 bodov, a zvýšené o 100% na 1700 bodov. Ešte došlo k pridaniu 100 bodov. Základnú náhradu za SSU intervenient žalobcovi vyplatil 24.582 eur. V dôsledku tohto úrazu bol žalobca 1/ uznaný invalidným s poklesom schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 75% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. S poukazom na vek žalobcu v čase úrazu mal 36 rokov a nemožnosť nápravy následkov úrazu žalobca 1/ poukazyval na skutočnosť, že mal v pláne založiť si rodinu, chcel cestovať, viesť aktívny život ako pred nehodou. Mal v pláne postaviť si rodinný dom s veľkou garážou, kde by robil automechanika. Viedol aktívny život, vo voľnom čase chodil s kamarátmi a priateľkami na turistiku do hôr, na zábavy, diskotéky, jazdil na bicykli. Po úraze nemôže z týchto aktivít robiť nič. Pri úkonoch osobnej hygieny potrebuje pomoc druhej osoby, pri vchádzaní do sprchového kúta sám nezdvihne nohu. T.č. šoféruje auto ale nevydrží dlho sedieť. Nevie si predstaviť, že by za takéhoto stavu si našiel partnerku. Obmedzene sa stretáva s priateľmi. Na tieto stretnutia sa však neteší, lebo sa stretávajú v reštauráciách a keďže má nariadenú prísnu diétu, nemôže si objednať to, čo ostatní. Jediná radosť, ktorú t.č. má je auto, jazdí na ňom často, má tam upravené sedadlo. Vzhľadom k tomu, že tvrdenia žalobcu 1/ v konaniach 15C/122/2011 (OS Bratislava I) a 11C/137/2011 (OS Dunajská Streda) sú totožné, dospel súd k záveru, že právo žalobcu 1/ na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za takéhoto skutkového stavu veci žalobcovi 1/ priznať nemožno. Žalobkyňa 2/ je matkou žalobcu 1/, žije s ním v spoločnej domácnosti. Žalovaný je podnikateľ a prevádzkovateľ motorového vozidla zn. Volvo FH 12 s EČ: DS 580CA, s ktorým vozidlom vodič W. T. spôsobil dopravnú nehodu, pri ktorej bol zranený žalobca 1/. K vzniku občianskoprávných sankcií za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby podľa § 13 OZ, musí byť ako predpoklad zodpovednosti splnená podmienka existencie zásahu objektívne spôsobilého vyvolať nemajetkovú ujmu spočívajúcu alebo v porušení alebo iba v ohrození osobnosti fyzickej osoby v jej fyzickej a morálnej integrite. Tento zásah musí byť neoprávnený, musí tu existovať príčinná súvislosť medzi zásahom a vzniknutou ujmom na chránených osobnostných právach fyzickej osoby. Súd má za to, že došlo k neoprávnenému zásahu do súkromia žalobkyne 2/ chráneného ust. § 11 OZ, ktorého súčasťou je aj rodinný život. V danej veci však nie sú kumulatívne spojené všetky tri predpoklady zodpovednosti a to príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom a ujmom. Vo vzťahu k žalobkyňi 2/ napíňa požiadavku všetkých troch týchto predpokladov W. T., účastník dopravnej nehody - vodič osobného motorového vozidla a nie je prevádzkovateľ. Účastníkom,

ktorý je nositeľom povinnosti upustiť od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti alebo odstrániť následky zásahov alebo poskytnúť primerané zadosťučinenie, je vždy tá fyzická osoba, ktorá sa dopustila určitého konania neoprávnené zasahujúceho do chránených osobnostných záujmov. Ak sa žalobkyňa 2/ s nedostatkom vecnej legitímácie žalovaného nestotožňuje, je nepochybné, že predmetná dopravná nehoda sa jej osobne dotkla, a zasiahla do jej súkromného a rodinného života, avšak intenzita tohto zásahu a jeho dôsledkov nedosahuje stupeň, ktorý by opodstatňoval priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalobkyňa 2/ nebola v pracovnej oblasti, kým neodišla do starobného dôchodku, výrazne obmedzená, zúčastňovala sa riadne pracovného procesu, nebolo preukázané zhoršenie rodinných vzťahov. Súd tak žalobu žalobkyne 2/ považoval za neopodstatnenú. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP tak, že žalobcom určil povinnosť zaplatiť žalovanému a intervenientovi náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie v zákonom určenej lehote podali odvolanie žalobcovia 1/, 2/. Uviedli, že rozsudok trpí viacerými závažnými pochybeniami, ktoré z neho vytvárajú rozhodnutie, ktoré sa prieči zásadám sporového konania, je nepreskúmateľné a v rozpore s dlhodobou ustálenou judikatúrou súdov a vyšších súdnych autorít. Celé konanie o podanej žalobe nieslo znaky svojvôle, nezákonnosti a zásadného porušovania ich ústavných práv na prístup k súdu a na spravodlivý súdny proces. Rozsudok súdu prvej inštancie je nepreskúmateľný, arbitrárny. Je vyhotovený na šiestich stranách, z ktorých sú na štyroch opísané skutočnosti, ktoré konajúci súd prevzal z konania vedeného na Okresnom súde Bratislava I v právnej veci vedenej pod sp.zn. 15C/122/2011, ktorého predmetom bolo zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Konajúci súd uzavrel, že nakoľko ide o rovnaké skutkové okolnosti a tvrdenia žalobcov, predmetná žaloba podľa jeho názoru nemá opodstatnenie a tak je ju potrebné zamietnuť. Súd úplne prehliadol zásadnú vec, že skutkový stav v oboch konaniach, je totožný, nemôže byť iný, keďže sú oba nároky odvodené od rovnakého nešťastia a to dopravnej nehody, ktorá sa stala žalobcovi 1/, avšak obe konania sú po právnej stránke a čo do požadovaného nároku úplne odlišné. Konajúci súd okrem skutočností vyplývajúcich z vyššie označeného konania o zvýšení SSU do odôvodnenia prevzal len žalobcami 1/, 2/ opísaný skutkový stav z ich žaloby, v odôvodnení sa nenachádzajú žiadne ich ďalšie vyjadrenia, tvrdenia žalovaného, žiadne odkazy na relevantnú judikatúru a prax vyšších súdnych autorít. Rozsudok je nepreskúmateľný, neprofesionálne vypracovaný a značne sa priečiaci zásadám, na ktorých stojí civilný proces a ústavne garantované právo na spravodlivé súdne konanie a právo na prístup k súdu. Rozsudok obsahuje množstvo väd. Konajúci súd v odôvodnení iba prepísal skutkové okolnosti, nedospel dokazovaním k vlastným skutkovým záverom významných pre dané konanie. Skonštatoval, že nemožno priznať právo na náhradu nemajetkovej ujmy, nakoľko sú tvrdenia žalobcu 1/ v konaniach na Okresnom súde Bratislava I a tomto konaní totožné. Ide o nepochopiteľnú absurdnosť, ktorá nie je ničím podložená. V danom smere na viacerých pojednávaniach a vo viacerých písomných podaniach predložili práve opačné stanoviská, s ktorými sa súd v rámci odôvodnenia rozsudku nijako nevysporiadal. V odôvodnení absolútne opomenul žalovaného. Nie je zrejmé, akú činnosť žalovaný počas konania vykonával, či vôbec aplikoval prostriedky procesnej obrany, kedy a ktoré. Zásadne neštandardné, dokonca až nevidané, sa javí odôvodnenie k akému súd prvej inštancie pristúpil pri hodnotení právneho stavu, keď iba stroho vymenoval, ani necitovo, šesť ustanovení OZ. Pokiaľ sa týka skutkového a právneho stavu, tak v odôvodnení rozsudku absolútne absentuje opis priebehu súdneho konania. Chýba zosumarizovanie a vyhodnotenie akýchkoľvek podaní vyjadrení a tvrdení, ktoré v predmetnej právnej veci adresovali strany sporu súdu. Nadobudli dojem, že sa nesúdia so žalovaným ale práve a jedine so súdom. Žalobcovia v rámci žaloby prvýkrát predostreli svoje tvrdenia, ktoré podopreli relevantnou judikatúrou a praxou vyšších súdnych autorít. Následne svoje tvrdenia podporili ďalšou argumentáciou, odbornou literatúrou a judikatúrou na pojednávaní dňa 19.11.2015. Rovnako aj v ďalšom vyjadrení zo dňa 9.1.2016. Následne doplnili právnu argumentáciu na pojednávaní 13.1.2016. Súd v odôvodnení nielenže neopísal ale ani len nespomenul ani jednu zložku ich argumentácie, teda prednesenými skutočnosťami žalobcami sa vôbec nezaoberal, neanalyzoval ich a nepodrobil ich kritickému rozboru. Súd tiež porušil ustanovenie § 181 ods. 2 CSP. Toto ustanovenie úplne odignoroval, stranám sporu neuviedol nič z toho, čo mu predpisuje toto ustanovenie, vrátane predbežného právneho názoru na prejednávajúcu vec. Strany sporu nemali vedomosť čo sa považuje za sporné, čo za nesporné, nemohli tak účelne vykonávať a predkladať svoje prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany. Majú za to, že súd v ich prípade zásadne pošliapal ich právo na spravodlivý súdny proces a právo na súdnu ochranu. Pokiaľ sa týka hmotnoprávneho hľadiska, a vzťahu ochrany osobnosti, a náhrady škody na zdraví, odvolatelia uviedli, že v napádanom rozhodnutí je nesprávne a skutkové posúdenie právnej veci súdom. Zo strany súdu došlo k nepochopeniu jednoduchého práva a vzťahu ustanovenia § 11, §

13, § 16 a § 444 OZ. Konanie vedené na OS Bratislava I pod sp.zn. 15C/122/2011 bolo konanie vedené jedným zo žalobcov a len voči jednému žalovanému a to voči spoločnosti KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, ktorá spoločnosť bola v tomto prebiehajúcom konaní do 30.06.2016 vedľajším účastníkom, ktorého si na svoju stranu zvolil sám žalovaný a žalobcovia účasť tohto subjektu nikdy nenavrholi. Druhým rozdielom medzi konaniami je, že kým v tomto konaní žiadajú ochranu osobnosti priznaním náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, v konaní na Okresnom súde Bratislava I žiadal len žalobca 1/ zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia ako parciálnej kategórie náhrady škody na zdraví. V jednom prípade sa odškodňuje ujma na zdraví a len a len na zdraví, v druhom prípade sa zmierňuje ujma na nezákonne zasiahnutej osobnosti človeka - komplexnej zložky ľudského bytia. Nie je im známe, z akého dôvodu si súd tieto dve konania a nároky úplne stotožnil do jedného a aplikoval na toto konanie kvázi prekážku skončenej veci. Ak sa jednalo o totožné nároky, súd prvej inštancie by musel konanie zastaviť bez posúdenia veci samej. Súd rozhodol rozsudkom, posudzoval vec samú, paradoxne odôvodnil totožnosťou veci. Zdôraznili fakt, že hmotnoprávna charakteristika inštitútu ochrany osobnosti a inštitútu sťaženia spoločenského uplatnenia ako parciálneho prvku náhrady škody na zdraví, je odlišná. O nesprávnom právnom posúdení veci svedčí aj fakt, že konajúci súd celkom zjavne nepozná aktuálnu judikatúru NS SR. V rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 31.03.2016, sp.zn. 3 Cdo 301/2012: povinnosť žalovanej 2/ (teda poisťovne) na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, sa nevzťahuje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúci z § 13 ods. 2 OZ a teda žalovaná 2/ nie je v konaní v tomto nároku pasívne legitimovaná. Z uvedeného vyplýva, že poisťovní nesvedčí pasívna legitimácia v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv žalobcov. Poisťovňa sa v konaní nachádza v pozícii intervenienta na základe návrhu žalovaného. Postavenie poisťovne súd v odôvodnení rozsudku nijako vecne a právne neodôvodnil. Nemajú vedomosť o tom, z akého dôvodu bolo jej postavenie relevantné, z akého dôvodu vystupovala v konaní ako údajný intervenient a z akého dôvodu poisťovní bola dokonca priznaná náhrada trov konania. Najväčším pochybením súdu je podľa názoru žalobcov vytváranie zbytočných prietahov v predmetnom konaní a nesústreďený postup absolútne mimo rámec procesných predpisov. Žaloba bola podaná dňa 30.09.2011. Dňa 20.03.2012 bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie. Uznesením odvolacieho súdu zo dňa 20.12.2012 bol tento rozsudok ako nezákonný zrušený. Vec bola vrátená na ďalšie konanie. Prvé pojednávanie na súde prvej inštancie sa konalo až tri roky potom, ako sa daná vec vrátila späť na Okresný súd Dunajská Streda. Ďalšie pojednávanie sa konalo dňa 13.01.2016, ktoré bolo odročené na termín 10.02.2016, za účelom vyhlásenia rozsudku. Konajúci súd až po tomto termíne ich vyrozumel, že medzi týmito dvoma pojednávaniami zaslal súdu vtedajší vedľajší účastník poisťovňa dňa 21.01.2016 svoje údajné vyjadrenie, na základe ktorého súd vytýčené pojednávanie zrušil. Toto vyjadrenie poisťovne súd prijal aj napriek tomu, že neobsahovalo žiadne nové skutočnosti, žiadne návrhy na doplnenie dokazovania a navyše potom, ako dňa 13.01.2016 bolo na pojednávaní dokazovanie vyhlásené za skončené. Tohto pojednávania sa poisťovňa nezúčastnila, neprítomnosť neospravedlnila, teda celé jej konanie možno posúdiť ako zjavné zneužitie práva. Nie je im zjavné, prečo súd prvej inštancie toto vyjadrenie prijal a dokonca odročil kvôli nemu pojednávanie na neurčito. Z procesného hľadiska je nevyhnutné súdu vytknúť celkové zmätočné konanie. Konajúci súd počas celého konania umelo vytváral prietahy, jeho úkony svedčia o jeho neprofesionalite a nepripravenosti nielen v hmotnoprávných ale aj v základných procesných otázkach, súd svojim nekonaním stranám sporu jasne prezentoval jeho nezájem na včasnom, rýchlom a odbornom rozhodnutí predmetnej právnej veci. Žalobcovia 1/, 2/ preto navrhli rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť, vec mu vrátiť na ďalšie konanie, alternatívne rozsudok zmeniť tak, že žalobe bude v celom rozsahu vyhovieť a žalobcom bude priznaná náhrada trov konania v plnom rozsahu a to tak prvoinštančného ako aj odvolacieho.

3. Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že s napadnutým rozsudkom a to s oboma jeho výrokmi súhlasí. Súd rozhodol po vykonaní rozsiahleho dokazovania a uskutočnilo sa niekoľko pojednávaní. Výroky o neprofesionálne vypracovanom rozsudku, že súd nevie resp. nechce v praxi aplikovať základné postuláty ľudských práv, že súd nepochopil svoje úlohy, nakoľko akoby sa žalobcovia nesúdili so žalovaným, ale so súdom, vníma zástupca žalovaného ako priamy útok na konajúcu sudkyňu. Tieto expresívne vyjadrenia potvrdzujú zrejme obrovské sklamanie žalobcov, resp. ich zástupcu z prehratého sporu, s ktorým výsledkom sa evidentne nevedia zmieriť. Odvolanie neuvádza žiadne nové skutočnosti, žiadne relevantné dôkazy, pre ktoré by mal byť napadnutý rozsudok zrušený.

4. Žalobcovia v písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalovaného uviedli, že sa pridriavajú svojho odvolania.

5. Žalovaný ktomuto stanovisku žalobcu uviedol, že navrhuje napadnutý rozsudok potvrdiť.

6. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnený subjektom, stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP) s prihliadnutím ex offio na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil, súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie, bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (385 ods. 1 CSP a contrario), po preskúmaní zákonnosti a vecnej správnosti rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je nevyhnutné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp.zn. 11C/137/2011 je ochrana osobnosti priznaním nemajetkovej ujmy žalobcom 1/, 2/, každému vo výške 50.000 eur od žalovaného.

8. Predmetom odvolacieho konania je posúdenie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým žalobu žalobcov ako nedôvodnú zamietol.

9. Z obsahu spisu vyplynulo, že žalobcovia odvodzujú svoje právo na náhradu nemajetkovej ujmy zo skutočnosti a to dopravnej nehody, ktorej sa stal žalobca 1/ účastníkom, v dôsledku ktorej mu bola spôsobená ťažká ujma na zdraví. Dopravnú nehodu spôsobil pán W. T., ako vodič nákladného motorového vozidla Volvo SH12 EČV: DS 580CA. Vodič vozidla W. T. bol použitý žalovaným G. H. - JUHOS - Frigotransport, pri jeho podnikateľskej činnosti. Toto vozidlo žalovaného je povinne zmluvne poistené u poisťovne KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group, Štefanovičova 4, Bratislava. Žalobca 1/ v žalobe uviedol, že bolo zasiahnuté do jeho práva na ochranu zdravia, keď pri dopravnej nehode po náraze bol v bezvedomí, z vozidla vytiahnutý krátko predtým, ako sa vznietilo a úplne zhorelo. Bezprostredne hroziacej smrti uhorením unikol len vďaka duchapritomnosti a prítomnosti cudzích ľudí, ktorí boli pri dopravnej nehode. Jeho zdravotný stav bol kritický, nebolo zrejmé, či prežije. V dôsledku utrpeného úrazu pri dopravnej nehode absolvoval viacero operačných zákrokov (do 30.7.2009 ich bolo 9). Takmer rok bol práceneschopný, t.č. v dôsledku následkov dopravnej nehody je uznaný za invalidného, s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 75% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Jeho zdravotný stav je vážny, bez nádeje na zlepšenie. Trpí bolesťami, má značne zúžený okruh na konzumáciu vhodných jedál a nápojov, pretrvávajúce problémy s vylučovaním. Opakovane trpí otváraním fistúl, ktoré sa mu vytvorili v oblasti brucha, po fraktúre panvy má v okolí bedrovej kosti výrazný výrastok, úlomky kostí sa mu vyklenujú smerom do panvy, čo mu spôsobuje bolesti a obmedzenie pohyblivosti. Jeho vyhliadky na normálny život, taký, aký viedol pred dopravnou nehodou sú nulové, trpí depresiami. Pred úrazom bol sebestačným človekom, v najlepšom produktívnom veku, celý život mal ešte pred sebou. Dnes je odkázaný výlučne na opateru tretej osoby, tú mu t.č. poskytuje matka. Uvedomuje si však, že s pribúdajúcim vekom sa blíži čas, keď bude pomoc potrebovať i ona. Tým, že neustále pociťuje bolesť, má obmedzenú pohyblivosť, je ohraničený aj okruh jeho záujmov. Jeho zdravotný stav ho vylučuje z akéhokoľvek sociálneho života. V súčte s depresívnymi náladami zostávajú jeho sociálne, kultúrne a spoločenské potreby výrazne neuspokojené. Súčasne sa stupňujú jeho obavy o budúcnosť, najmä v súvislosti so zaopatrením matky, s ktorou žije v spoločnej domácnosti v dedinskom prostredí. Vyhliadky na založenie vlastnej rodiny sú v jeho aktuálnom rozporení mizivé. Je mladý a celý život mal pred sebou, mal veľké plány ako bude cestovať, založí si rodinu a vnúčatami urobí radosť matke. Je presvedčený o tom, že celoživotné následky dopravnej nehody v podobe vylúčenia zo spoločenského života de facto vylúčenia z možnosti založenia vlastného rodinného života, a vylúčenia z možnosti dosahovania akýchkoľvek príjmov uspokojujúcich jeho potreby, možno považovať za okolnosti, ktoré opodstatňujú priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Požadovaná suma môže kvalite jeho života čiastočne napomôcť. Žalobkyňa 2/ uviedla, že takisto týmto zásahom bolo zasiahnuté do práva na ochranu jej súkromia, keď žalobca 1/ je jej synom, bude mať 62 rokov, jej zdravotný stav sa takisto zhoršuje, žije so synom na dedine, kde má malé hospodárstvo. Je zamestnaná v U. Z dôvodu vyčerpanosti a potreby starostlivosti o syna požiadala o predčasný starobný dôchodok. Jediným jej svetlom života je syn, o ktorého sa chce starať a ktorého stav jej starostlivosť neustále vyžaduje. Synov vážny zdravotný stav je niečo, na čo sa nedá zvyknúť, dá sa tomu len prispôbiť. Vzhľadom k synovmu úrazu bola nútená prestať synovi spáľňu. Z práce odísť nemohla, pretože syn nemal žiaden príjem. Nikto jej nepomohol, neporadil, všetko musela robiť sama. Synove auto zhorelo. Nosila všetko, vrátane nákupov autobusom z U. kde pracovala. Nakoľko presúvanie so

synom v jeho zdravotnom stave verejnou dopravou bolo nepredstaviteľné, zobrala si pôžičku na kúpu auta. Posledné tri roky nebola na dovolenke, celú dovolenku čerpala na dohnanie zmeškaných prác okolo domu a hospodárstva. So synom mali plány, chceli spoločne precestovať Škandináviu, Rusko, Čínu, vrátiť sa do Jemenu, kde boli spolu pred dopravnou nehodou. Nič z toho však už nebude môcť nikdy zrealizovať. Synove vyhliadky na nájdenie si potencionálnej manželky a založenie vlastnej rodiny sú mizivé, čím nestráda len on ale aj ona. Pravdepodobne nikdy nebude mať vnúchatá, nikdy nebude cítiť vnútorný pokoj a uspokojenie, že sa o ňu, či syna niekto postará. Nikdy nebude môcť zabudnúť, čo sa im so synom stalo. Nikdy ju neprestane prenasledovať obava, čo sa práve so synom deje a čo s ním bude, keď sa o neho nebude vládajú postarať. Syn jej mal na staré kolená pomáhať starať sa o ňu, teraz je tomu naopak. Žiadna matka by nechcela prežiť to, čo prežívala pri synovej posteli v nemocnici a čo s ním prežíva stále. Je presvedčená o tom, že celoživotné následky dopravnej nehody v podobe vylúčenia zo spoločenského života, de facto vylúčenia z možnosti rozvinutia rodinného života a vylúčenia z možnosti zabezpečenia prostriedkov uspokojujúcich jej potreby, možno považovať za okolnosti, ktoré opodstatňujú priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

10. Podľa § 11 OZ, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

11. Podľa § 13 ods. 1 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. Podľa odseku 2, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1, najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby, alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Podľa odseku 3, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd, s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

12. Nemajetkovou ujmom v zmysle ustanovenia § 13 ods. 2 OZ je taká ujma, ktorá sa premieta do psychickej sféry fyzickej osoby a do jej postavenia v spoločnosti. Takáto ujma sa teda bezprostredne nepremiata do fyzickej integrity ani do majetkovej sféry fyzickej osoby. Treba ju preto dôsledne odlišovať od majetkovej ujmy, vrátane ujmy na zdraví s majetkovými dôsledkami a inej nemajetkovej ujmy vzniknutej ako priamy dôsledok zásahu do telesnej integrity fyzickej osoby, za ktorú sa náhrada poskytuje podľa iných predpisov (napr. § 444 OZ). Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, v zmysle ustanovenia § 13 ods. 2 OZ, je dosiahnuť vyváženosť miery ujmy na hodnotách ľudskej dôstojnosti s konkrétnym finančným vyjadrením náhrady takej nemajetkovej ujmy a s prihliadnutím na všetky okolnosti konkrétneho prípadu optimálne a tým účinne vyvážiť a zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu a poskytnúť čo najúplnejšiu a najúčinnnejšiu občianskoprávnu ochranu osobnosti fyzickej osoby. Na rozdiel od toho, zmyslom náhrady ujmy vzniknutej ako priamy dôsledok do telesnej integrity fyzickej osoby (§ 444 OZ), je pokúsiť sa poskytnúť relatívnu náhradu za ujmu spôsobenú poškodením zdravia, jeho liečenia alebo odstraňovania jeho následkov (bolestné), resp. za ujmu na zdraví, ktorá má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh (sťaženie spoločenského uplatnenia).

13. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že tvrdenia žalobcu 1/ v konaní 15C/122/2011 na Okresnom súde Bratislava I sú totožné ako v tomto konaní a na základe nich mu bolo priznané sťaženie spoločenského uplatnenia, takže právo žalobcu 1/ na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za takéhoto skutkového stavu veci žalobcovi 1/ priznať nemožno. Odvolací súd má za to, že tento záver súdu prvej inštancie nie je správny a navyše záver súdu prvej inštancie nie je ani dostatočne odôvodnený. Odvolací súd poukazuje na rozhodnutie NS SR sp.zn. 7 Cdo 65/2013 z 28. mája 2014, z ktorého vyplýva, že ten istý skutkový dej môže v niektorom prípade zakladať zároveň tak nárok na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia ako aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej fyzickej osobe na jej osobnostných právach. Tieto nároky treba dôsledne rozlišovať a pri ich posudzovaní mať na zreteli nielen odlišnosť vzťahov, z ktorých sú vyvodzované ale tiež právnej úpravy, ktorá sa na ne vzťahuje. Zo žiadneho ustanovenia Zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia nemožno vyvodiť, že by sa v rámci odškodňovania bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia mal zohľadniť aj zásah do dôstojnosti, súkromia alebo rodinného života poškodeného. Odvolací súd tak má za to, že ujma v osobnostnej sfére spôsobená zásahom do zdravia dotknutej fyzickej osoby nie je pokrytá inštitútom sťaženia spoločenského uplatnenia a preto nie je vylúčená možnosť jej náhrady prostredníctvom ustanovení

o práve na ochranu osobnosti. Z koncepcie právnej úpravy, ktorá rozlišuje medzi inštitútom ochrany osobnosti a náhrady škody vyplýva, že nároky majúce základ v týchto inštitútoch sú samostatné a vzájomne nezávislé. Každý z týchto inštitútov poskytuje ochranu iným zložkám v rámci duševnej integrity jednotlivca. Právo na ochranu osobnosti primárne poskytuje ochranu pred zásahom do psychicko morálnej integrity osoby, pričom právo na bolestné a SSU poskytuje prevažne ochranu pri zásahoch do fyzickej integrity jednotlivca. Tieto nároky, sledujúc ochranu rôznych záujmov, je preto potrebné považovať za rovnocenné a samostatné. Nie je možné vylúčiť, že jedným konaním budú súčasne naplnené predpoklady zodpovednosti za zásah do osobnostných práv ako aj podmienky na náhradu škody. Nie je vylúčené, aby v dôsledku spôsobenia dopravnej nehody spojenej so zásahom do práva na ochranu zdravia, vznikli dotknutej osobe nároky vyplývajúce z ustanovení o náhrade škody ako aj ustanovení o ochrane osobnosti.

14. Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené skutkové okolnosti neoprávneného zásahu a jeho dôsledkov mal za to, že došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostnej sféry tak žalobcu 1/. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy je to, aby intenzita okolností takéhoto zásahu odôvodňovali priznanie finančného zadosťučinenia, keď by sa iná, nemateriálna forma satisfakcie javila ako nedostatočná. Právo na primerané finančné zadosťučinenie je vyhradené pre tie prípady, keď intenzita zásahu do súkromného a rodinného života dotknutej osoby je značná, a nenapraviteľná, napr. v prípade vážneho alebo pretrvávajúceho narušenia rodinných väzieb alebo v prípade vážnych doživotných následkov. Úlohou súdu prvej inštancie bude posúdiť intenzitu zásahu do súkromného a rodinného života dotknutých žalobcov 1/, 2/ a v dôsledku toho posúdiť dôvodnosť nároku a jeho výšku. Takže dôvod, pre ktorý súd prvej inštancie zamietol žalobu voči žalobcovi 1/ nie je správny.

15. Pokiaľ sa týka žalobkyne 2/, tak tu súd dospel k záveru, že intenzita tohto zásahu a jeho dôsledkov nedosahuje stupeň, ktorý by opodstatňoval priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalobkyňa 2/ nebola v pracovnej oblasti, kým neodišla do starobného dôchodku, výrazne obmedzená, zúčastňovala sa riadne pracovného procesu, nebolo preukázané zhoršenie rodinných vzťahov. Nič jej nebráni vrátiť sa k svojim predchádzajúcim aktivitám. Súd tu ďalej skonštatoval, že voči žalobkyňi 2/ nemá žalovaný pasívnu vecnú legitímáciu. Vo vzťahu k žalobkyňi 2/ napĺňa požiadavku všetkých troch predpokladov vodič motorového vozidla a nie jeho prevádzkovateľ.

16. Odvolací súd sa ani s týmto záverom súdu prvej inštancie nestotožnil, má za to, že analogicky, pokiaľ bol neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby, považuje sa takýto zásah za zásah spôsobený priamo právnickou osobou. Rovnaký právny názor je zastávaný napr. aj v rozhodnutí Ústavného súdu SR zo dňa 23.08.2007, sp.zn. 1ÚS 137/07, v ktorom sa uvádza, že podľa všeobecných ustanovení občianskeho hmotného práva je otázka zodpovednosti za škodu, vrátane zodpovednosti za nemajetkovú ujmu konštituovaná tak, že za škodu resp. za ujmu zodpovedá ten, kto ju spôsobil, pričom v prípade škody, resp. ujmy spôsobenej právnickou osobou ide o činnosť tých fyzických osôb, ktoré právnická osoba na túto činnosť použila. Tak ako sú zvláštnou skupinou zásahov do majetkovej sféry tie prípady, v ktorých škoda bola spôsobená prevádzkou dopravných prostriedkov (§ 427 a nasl. OZ), rovnako osobitnou je aj skupina tých zásahov do osobnostnej sféry, v prípade ktorých nemajetková ujma bola spôsobená prevádzkou dopravných prostriedkov. Pokiaľ je namieste analogické použitie ustanovenia § 420 ods. 2 OZ, pri určení, že zodpovednosť za zásah do osobnostných práv nesie fyzická osoba, bezprostredne konajúca alebo právnická osoba, za ktorú fyzická osoba konala v rámci výkonu činností, ktorými bola poverená touto právnickou osobou, je rovnako namieste analogické použitie ustanovenia § 427 ods. 2 OZ pri určení subjektu zodpovedného za zásah do osobnostných práv, ktorý bol spôsobený prevádzkou dopravných prostriedkov. Možno teda konštatovať, že tak ako podľa okolností konkrétneho prípadu zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla prevádzkovateľ vozidla poškodenému, zodpovedá tento prevádzkovateľ aj za nemajetkovú ujmu spôsobenú na chránených osobnostných právach fyzickej osobe (rozsudok NS SR sp.zn. 3 Cdo 228/2012, zo dňa 26.09.2013). Takže žalovaný je vecne pasívne legitimovaný aj vo vzťahu k žalobkyňi 2/.

17. Pokiaľ sa týka žalobkyne 2/, tak súd prvej inštancie nesprávne skonštatoval, že do jej osobnostných práv nebolo zasiahnuté. Naopak, odvolací súd má za to, že došlo dopravnou nehodou aj k neoprávnenému zásahu do súkromia a rodinného života žalobkyne 2/, pre ktorú tento neoprávnený zásah vyvolal ťaživé dôsledky pre jej ďalší život a to vyvodené z bolesti, beznádeje, ktorú musí vnímať denne, bez prognózy zlepšenia stavu jej syna, s ktorým tvorí rodinu a žije v spoločnej domácnosti.

Žalobkyni 2/ sa touto dopravnou nehodou takisto zmenil od základu život, stala sa opatrovatelkou svojho syna, prišla o radosť, ktorú mohla so synom prežívať, o rodinu, jej celistvosť, o súkromie, a nakoniec aj o radosť zo života, ktorý bude vždy poznačený práve dôsledkami konania žalovaného. Intenzita tohto zásahu bude predmetom ďalšieho dokazovania.

18. Vzhľadom k všetkým vyššie uvedeným skutočnostiam, keďže súd prvej inštancie nesprávne vec právne posúdil, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušil, vec mu vrátil na ďalšie konanie, v ktorom súd vec znovu prejedná, vykonané dôkazy náležite vyhodnotí, svoje právne závery súd oprie o skutkové zistenia vyplývajúce z konkrétneho prejednávaného prípadu a náležite ich odôvodní v súlade s ustanovením § 220 CSP tak, aby právne závery, ku ktorým dospeje, mali oporu vo vykonanom dokazovaní a aby úvahy súdu k týmto záverom vedúce, boli logické a presvedčivé. V novom rozhodnutí súd rozhodne aj o náhrade trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

19. Uvedené uznesenie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).